

NLB Banka

Izvještaj NLB Banke AD Podgorica za 2021. godinu

U skladu sa Odlukom o javnom objavljivanju podataka od strane banaka

Sadržaj

1. Uvod	3	11. Podaci o primjeni standardizovanog pristupa	20
2. Godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem spoljnog revizora	3	12. Podaci o izloženosti tržišnom riziku	25
3. Ciljevi i politike upravljanja rizikom	4	13. Podaci o upravljanju operativnim rizikom	25
3.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima	4	14. Podaci o ključnim indikatorima	25
3.3. Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenja rizika	5	15. Podaci o izloženosti riziku kamatne stope iz pozicija kojima se ne trguje	25
3.4. Zaštita od rizika i ublažavanje rizika, strategije i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika	5	16. Podaci o izloženosti pozicijama sekjuritizacije	27
3.5. Izjave organa upravljanja kreditne institucije o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji kreditne institucije	6	17. Podaci u vezi politike primanja	27
3.6. Broj direktorskih pozicija članova organa upravljanja kreditne institucije	6	18. Podaci o koeficijentu finansijskog leveridža	27
4. Konsolidacija	7	19. Podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću	27
6. Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti	7	20. Podaci o primjeni IRB pristupa na kreditni rizik	28
7. Podaci o izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane	11	21. Podaci u vezi primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	28
8. Podaci o kontradiktornom baferu	11	22. Podaci u vezi primjene naprednih pristupa za operativni rizik	31
9. Podaci o izloženosti kreditnom riziku i riziku razvodnjavanja	11	23. Podaci u vezi sa primjene internih modela za tržišni rizik	31
10. Podaci o opterećenoj i neopterećenoj imovini	20	24. Izuzeci od obaveze javnog objavljivanja podataka	31

1. Uvod

Evropska regulativa na području adekvatnosti kapitala koja se temelji na načelima Bazela II, između ostalog, predviđa transparentnost bankarskog poslovanja. Evropske banke dužne su objaviti određene informacije koje treba da omoguće dovoljan nivo informisanosti potencijalnim investitorima o rizicima kojima je banka izložena u svakodnevnom poslovanju.

U Crnoj Gori područje obaveznih objelodanjivanja uređuje Odluka o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji (u daljem tekstu Odluka). U skladu sa tom odlukom, NLB Banka objavljuje informacije za 2021. godinu.

Podatke i informacije koji su predmet javnog objavljivanja u skladu sa Odlukom, Banka je dužna da objavljuje na svojoj internet stranici.

Za NLB Banku nisu relevantna objavljivanja koja se odnose na vrste poslova koje NLB Banka trenutno ne obavlja: sekjuritizacija, korišćenje kreditnih derivata (rizik druge ugovorne strane) kao ni objavljivanja vezana za konsolidaciju i za podatke koji su propisani nakon izmjena u regulativi koje se primjenjuju od 01.01.2022. godine.

2. Godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem spoljnog revizora

Finansijske iskaze, koje čine: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Godišnji izvještaj, Finansijski izvještaji 31.12.2021. sa mišljenjem nezavisnog revizora, banka objavljuje na svojoj internet stranici <https://www.nlb.me/me/nlb-banka/investitori>

3. Ciljevi i politike upravljanja rizikom

NLB Banka AD Podgorica je članica NLB grupe koja posluje na bankarskom tržištu Crne Gore.

3.1. Strategija i postupci upravljanja kategorijama rizika

U cilju ostvarivanja strateških ciljeva banke, posebna pažnja je posvećena praćenju i upravljanju svim kategorijama rizika sa kojima se banka suočava – kreditnom, tržišnom, kamatnom, riziku likvidnosti, operativnom, strateškom, riziku ugleda, riziku profitabilnosti i riziku kapitala. Krovna strategija upravljanja rizicima data je u dokumentu *Strategija upravljanja rizicima NLB Banke* koja ujedno predstavlja osnovni interni dokument kojim se definišu ishodišta za osnivanje, organizaciju i aktivnosti upravljanja rizicima u banci.

Osnovna svrha strategije upravljanja rizicima je definisanje ključnih pretpostavki/orijentacija u preuzimanju rizika u cilju ostvarivanja strateških poslovnih ciljeva.

Ispunjavanjem definisanih ciljeva Banka će postići stručno i odgovorno preuzimanje rizika što će imati za rezultat dugoročno ispunjavanje poslovnih ciljeva Banke, kao i postizanje regulatornih zahtjeva na području upravljanja rizicima.

Sistem upravljanja rizicima podrazumijeva upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Cilj sistema nije samo ispunjenje internih i eksternih zahtjeva regulatora, već i postizanje jednog od osnovnih ciljeva Banke, a to je efektivno i krajnje efikasno upravljanje rizicima.

Uz krovnu strategiju, sveobuhvatan set internih politika, pravila i procedura, koje usvaja Odbor direktora banke, a za čije sprovođenje je zadužena Uprava Banke i stručne službe banke, detaljnije definišu:

- Praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitaka po osnovu kreditnog rizika,
- Način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti,
- Minimizaciju uticaja na rezultat banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika,
- Efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprječavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika
- Efikasno upravljanje nefinansijskim rizicima

Procesi upravljanja pojedinom vrstom rizika navedeni su u računovodstvenom dijelu godišnjeg izvještaja (Napomene uz finansijske izvještaje, tačka 4. Upravljanje finansijskim rizikom).

3.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Za upravljanje rizicima, kojima je izložena NLB Banka AD Podgorica u svom poslovanju, odgovoran je Odbor direktora¹ NLB Banke AD Podgorica. Strategiju upravljanja rizicima, politike upravljanja pojedinačnim rizicima i odgovarajuća planska dokumenta usvaja Odbor direktora NLB Banke AD Podgorica uz prethodnu verifikaciju od strane Uprave

¹ Od 01.01.2022. umjesto Odbora direktora i Uprave banke, organi upravljanja kreditne institucije su Nadzorni odbor i Upravni odbor.

banke, čime se definiše institucionalan okvir za preuzimanje rizika u poslovanju. Uprava banke je odgovorna za organizovanje sprovođenja usvojenih strategija, politika i planova.

Praćenje izloženosti rizicima u NLB Banci AD Podgorica centralizovano je u okviru Sektora upravljanja rizicima² koji je samostalna organizaciona jedinica. Ovakvo centralizovano praćenje obezbjeđuje implementaciju standardizovanih i sistemski uređenih pristupa ovladavanja rizika.

U okviru Sektora upravljanja rizicima je organizovana podjela rada u tri odjeljenja: Odjeljenje kreditne analize, Odjeljenje upravljanja rizicima i Odjeljenje porocjene vrijednosti imovine. Sektor upravljanja rizicima je odgovoran neposredno izvršnom direktoru zaduženom za ovo područje.

Odgovorna tijela zadužena za upravljanje rizicima su:

Odbor direktora je odgovoran za uspostavljanje sistema upravljanja rizicima i u skladu sa tim isti prati efikasnost i adekvatnost sistema upravljanja rizicima.

Uprava banke (Izvršni direktori) odgovara za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Odbor za reviziju ima ulogu da analizira i prati funkcionisanje sistema upravljanja rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju i daje predloge za unaprijeđenje strategija, politika i procedura za upravljanje rizicima.

Pored gore navedenih tijela, odgovornosti

² Od marta 2022. Sektor upravljanja rizicima je podijeljen na dva nova sektora, Sektor kontrole upravljanja rizicima i Sektor kreditne analize i procjene vrijednosti imovine

za upravljanje rizicima imaju i Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke, Kreditni odbor, Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana i Komisija za likvidnost.

U upravljanja rizicima, Banka kao važan element koristi pristup “tri linije odbrane od neadekvatnih rizika”.

“Tri linije odbrane od neadekvatnih rizika” se odnose na:

- Poslovni sektori su prva linija odbrane od neadekvatnih rizika. U poslovnim sektorima započinje proces selektiranja prihvatljivih rizika. Poslovni sektori predlažu poslovne odluke u skladu sa definisanim internim aktima i ovlašćenjima. U tom smislu poslovni sektori moraju biti svjesni rizik apetita Banke i moraju imati razvijenu svijest o značaju upravljanja rizicima.
- Druga linija odbrane je Sektor upravljanja rizicima. Sektor upravljanja rizicima priprema politike, procedure i ostala interna akta na području upravljanja rizicima. Sektor upravljanja rizicima ima ključnu ulogu u identifikaciji, mjerenju i praćenju rizika, kao i predlaganju mjera za upravljanje rizicima. Sektor upravljanja rizicima doprinosi uspostavljanju sistema i kulture upravljanja rizicima u čitavoj Banci.
- Treća linija odbrane podrazumjeva značajnu ulogu interne revizije, koja sprovodi nezavisne i sveobuhvatne preglede u procesu upravljanja rizicima (uključujući pregled sistema internih kontrola) i o istim podnosi izvještaje stručnim službama i organima upravljanja u Banci.

3.3. Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenja rizika

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran za sistem izvještavanja na području upravljanja rizicima i kapitalom, kako spoljnim korisnicima (Centralna banka Crne Gore, spoljni revizor, matična banka, kreditori), tako i internim korisnicima (Odbor direktora, Odbor za reviziju, Uprava Banke, Kreditni odbor, Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke, Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana). Pored praćenja rizika i pomenutog izvještavanja prema različitim korisnicima, u Sektoru upravljanja rizicima se sprovodi utvrđivanje značajnosti i ocjenjivanje nivoa pojedinačnih rizika.

Organizacija i razgraničenja odgovornosti područja upravljanja rizicima osmišljeni su na način da sprječavaju nastanak sukoba interesa i obezbjeđuju transparentan i dokumentovan proces praćenja odluka pri adekvatnom protoku informacija po vertikali. Izvještavanje na području upravljanja rizicima u NLB Banci AD Podgorica obavlja se u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, kao i standardima NLB Grupe. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedine vrste rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka. Izvještavanje se vrši na mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj osnovi u skladu sa relevantnom regulativom.

Sistemi mjerenja rizika sastavni su dio politika i ostalih internih akata na području upravljanja rizicima, koji su takođe usklađeni sa regulativom Centralne banke Crne Gore i standardima NLB Grupe.

3.4. Zaštita od rizika i ublažavanje rizika, strategije i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

Banka ima organizovan sistem internih akata u funkciji zaštite od rizika i ublažavanja rizika, kao i procese za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika.

Ključna interna akta na nivou NLB Banke AD Podgorica koja se odnose na ovo područje su:

- Strategija upravljanja rizicima NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja kreditnim rizikom NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja valutnim rizikom NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja operativnim rizikom NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja likvidnošću NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja rizikom zemlje NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja kapitalom NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja nefinansijskim rizicima NLB Banke AD Podgorica
- Politika investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige NLB Banke AD Podgorica
- Politika upravljanja kolateralima NLB Banke AD Podgorica
- Politika za prekogranično kreditiranje NLB Banke AD Podgorica

Pored navedenih, postoji određen broj pratećih dokumenata (mjerila i postupci, metodologije, procedure, uputstva, pravilnici i planovi) koje bliže uređuju pojedinačna područja upravljanja i praćenje rizika, između ostalog i poslove pribavljanja sredstava obezbjeđenja i postupke

vezane za odobravanje plasmana (Procedura za obezbjeđenje plasmana, Uputstvo za kreditiranje pravnih lica, Strategija postupanja sa nekvalitetnim kreditima i dr.).

3.5. Izjave organa upravljanja kreditne institucije o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji kreditne institucije

Usvajanjem ovog izvještaja, organi uprave kreditne institucije izjavljuju da su mehanizmi za upravljanje rizičnim profilom i strategija kreditne institucije primjereni.

3.6. Broj direktorskih pozicija članova organa upravljanja kreditne institucije

Na dan 31.12.2021. godine Odbor direktora NLB banke AD Podgorica činilo je 7 (sedam) članova. Takođe, Banka je imala 4 (četiri) izvršna direktora od kojih je 1 (jedan) glavni izvršni direktor.

4. Konsolidacija

NLB Banka AD Podgorica nema podređenih lica sa kojima bi se konsolidovala, pa u skladu sa tim objavljuje informacije samo na individualnoj osnovi.

5. Podaci o regulatornom kapitalu

S obzirom da su podaci o regulatornom kapitalu propisani izmjena u regulativi koje se primjenjuju od 01.01.2022. godine nisu prikazani u izvještaju.

6. Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti

Cilj utvrđivanja interno potrebnog kapitala NLB Banke AD Podgorica jeste obezbjeđivanje pretpostavki za sigurno i stabilno poslovanje na dugi rok, u odnosu na rizičnost poslovanja.

ICAAP proces ima za cilj procjenu adekvatnosti nivoa kapitala iz ugla rizika sa kojima se banka suočava u poslovanju. Prvi korak ICAAP procesa se odnosi na identifikaciju rizika, a potom i procjenu materijalnosti istih, što je ključna komponenta ICAAP procesa. U okviru ovog procesa, identifikovani su ključni rizici i određen je njihov značaj (materijalnost), kroz sveobuhvatan pristup, uzimajući u obzir EBA tabelu rizika i druga relevantna istraživanja/ najbolje prakse u bankarskom sektoru. Banka je identifikovala sljedeće materijalno značajne rizike:

1. **Kreditni rizik** predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja negativnog efekta na finansijski rezultat koji je posljedica dužnikove nesposobnosti da iz bilo kojeg razloga ne ispunji svoje finansijske i/ili ugovorne obaveze djelimično ili u cjelini. Kreditni rizik uključuje rizik koncentracije, rezidualni rizik, rizik sekjuritizacije, rizik zemlje i rizik poravnjenja. Podkategorije kreditnog rizika koje su ocijenjene materijalnim su:
 - **Rizik default-a i migracije**- Rizik promjene kreditne sposobnosti komitenta u datom vremenskom horizontu. Default rizik je vjerovatnoća prelaska komitenta u default. Migracione matrice predstavljaju alat za praćenje pogoršanja ili poboljšanja kreditne sposobnosti komitenta, koja utiče na uvećanje ili smanjenje vjerovatnoće

defaulta (probability of default). Iz tog razloga, kvalitet kreditnog portfolia se može, vremenom, pogoršati.

- **Rizik koncentracije**- Rizik nastanka gubitka zbog prekomjernog direktnog ili indirektnog izlaganja Banke ili bankarske grupe prema individualnim klijentima, grupama ili klijentima koji su povezani istim rizičnim faktorima.
 - **Rizik industrije**- Rizik nastanka gubitka zbog prekomjerne izloženosti Banke prema pojedinim granama djelatnosti.
2. U okviru **tržišnog rizika** materijalno je ocijenjena potkategorija **rizik kreditnog spread-a** koji se odnosi na rizik negativnih efekata vrednovanja, koji je posljedica uvećanja kreditnih marži obveznica pod nepovoljnim uslovima. Dodatno, credit spread šok može rezultirati višim troškovima finansiranja koji proizilaze iz refinansiranja obaveza prema bankarskom sektoru.
 3. **Kamatni rizik** predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja negativnog efekta na finansijski rezultat i kapital banke, koji nastaje usled nepovoljnog kretanja kamatnih stopa u bankarskoj knjizi. U okviru kamatnog rizika, Banka je identifikovala kao materijalno značajne podkategorije:

Osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala-

Rizik promjene ekonomske vrijednosti kapitala Banke, kao posljedica promjena kamatnih stopa. Ekonomska vrijednost kapitala Banke

je određena preko sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova po osnovu aktive, pasive i vanbilansnih pozicija.

Osjetljivost neto kamatnih prihoda- Rizik promjene iznosa neto kamatnih prihoda, koji su posljedica promjena kamatnih stopa. Rizik se odnosi na neusklađenost vremena dospijeca i repricinga stavki aktive, pasive i vanbilansa.

4. **Rizik likvidnosti** - rizik da banka neće moći da ispunji svoje kratkoročne obaveze ili rizik dugoročne neusklađenosti sredstava i obaveza banke. Rizik može biti uzrokovan i koncentracijom aktive ili izvora finansiranja. Rizik likvidnosti se ne uključuje u izračun kapitalskog zahtjeva, već se njime upravlja u okviru ukupno postavljenog procesa upravljanja likvidnošću u banci.
5. **Operativni rizik** predstavlja Rizik promjene vrijednosti uzrokovane činjenicom da su se konkretni gubici desili zbog neadekvatnih internih procesa, ili nepoštovanja istih, ljudi, sistema ili eksternih događaja.
6. **Strateški i poslovni rizik** predstavlja rizik gubitka zbog nepravilnih strateških poslovnih odluka, neadekvatne implementacije odluka i slabog prilagođavanja promjenama u poslovnom okruženju.
7. **Rizik profitabilnosti**- Rizik gubitka zbog neadekvatnog sastava i diversifikacije prihoda, kao i nemogućnosti Banke

da obezbijedi adekvatan i održiv nivo profitabilnosti.

Metodologija obračuna internog kapitala za kreditni rizik

NLB Grupa, pa i NLB Banka ad Podgorica koristi standardizovan pristup kao osnov za obračun potrebnog kapitala za kreditni rizik. Pristup se koristi za izračunavanje potrebnog kapitala u okviru prvog stuba. NLB Grupa je svjesna da ovaj pristup ne obuhvata sve faktore rizika, usljed čega je fokus na identifikaciji dodatnih rizika koji nisu uključeni u obračun prema regulatornom zahtjevu.

Internal ratings-based (IRB) pristup se zasniva na mjerenju očekivanih gubitaka (EL-expected losses) i neočekivanih gubitaka (UL-unexpected losses). Rizikom ponderisana aktiva (RWA) se koristi za izračun neočekivanih gubitaka. NLB Banka ad Podgorica u skladu sa smjernicama NLB d.d. koristi modele na način da procjenjuje interne potrebe kapitala u najboljoj mogućoj mjeri. Poboljšanja kalkulacija za izračun interno potrebnog kapitala su moguća u mjeri praćenja statističkih modela i nadogradnje istih.

Uz IRB pristup, komitenti koji su izloženi prema Banci su podijeljeni u 4 kategorije sa različitim kategorijama rizika:

- (a) pravna lica (PO),
- (b) država (CD),
- (c) banke (IN) i
- (d) fizička lica (FO).

U NLB Banci ad Podgorica, segment pravnih lica (PO) je podijeljen na dvije pod kategorije u skladu sa veličinom klijenta:

- velika preduzeća (corporate),
- mala i srednja preduzeća (SME).

Segment fizičkih lica (FO) je podijeljen na 3 podkategorije:

- segment stambenih kredita (tip 202),
- segment potrošačkih kredita (tip 204), i
- ostali segment (minusi, kreditne kartice itd.).

Navedene podjele su u skladu sa IFRS 9 segmentacijom i koriste se u izvještajnim procesima NLB Banke AD Podgorica i Grupe.

U skladu sa IRB pristupom, NLB Banka ad Podgorica vrši kalkulaciju izloženosti (EAD), vjerovatnoću gubitka (PD), ročnost plasmana (M) i LGD komponente u skladu sa bonitetnim razredom klijenta.

Metodologija procjene internog kapitala za rizik koncentracije

U cilju izračuna dodatnog kapitala za rizik koncentracije izvršena je analiza sljedećih rizika:

- Rizika industrije
- Rizika pojedinačne koncentracije.

Rizik industrije

Rizik industrije podrazumijeva obračun rizikom ponderisane aktive (RWA) za unaprijed definisane grane industrije u prvom stubu. Kao 10 identifikovanih grana industrije koriste se:

- trgovina na malo i veliko;
- usluge pružanja smještaja i hrane;
- usluge;
- rudarstvo;
- transport i skladištenje;
- poslovanje nekretninama;
- poljoprivreda, lov i ribarstvo;
- prerađivačka industrija;
- građevina;
- finansije.

Rizik industrije se zasniva na primjeni

Herfindahl-Hirschman Index (HHI) prema izloženosti klijenata razvrstanih u 10 privrednih grana, a polazi od RWA za pojedine djelatnosti u „prvom stubu“, nakon čega se računa suma kvadrata pojedinačnih učešća djelatnosti u ukupnoj sumi.

Dalji obračun interno potrebnog kapitala se vrši korišćenjem izračunate procentualne vrijednosti HHI i odgovarajućeg modela mapiranja za izračun dodatnog kapitala (Gordy-Lütkebohmert).

Rizik pojedinačne koncentracije

Rizik pojedinačne koncentracije je rizik od nastanka gubitaka usljed nesavršene diverzifikacije izloženosti u portfelju. Ova nesavršena diverzifikacija može proizaći iz male veličine portfelja ili velikog broja izloženosti prema specifičnim dužnicima. ICAAP scenario predviđa izračun rizikom ponderisane aktive (RWA) za sve klijente koji pripadaju corporate segmentu (isključuju se izloženosti prema bankama, državi i fizičkim licima).

Rizik pojedinačne koncentracije se zasniva na korišćenju HHI koji izračunava učešće RWA pojedinačnih klijenata/Grupe povezanih lica u ukupnoj RWA, nakon čega računa sumu kvadrata pojedinačnih učešća, u cilju dobijanja HHI. Dalji obračun interno potrebnog kapitala se vrši korišćenjem odgovarajućeg modela mapiranja za izračun dodatnog kapitala (Gordy-Lütkebohmert).

Metodologija procjene internog kapitala za tržišni rizik

Zbog relativno značajnog iznosa dužničkih hartija od vrijednosti koje NLB Banka Podgorica ima u svom portfoliju i koje služe kao rezerve likvidnosti, Banka sprovodi

credit spread stresno testiranje. Scenario podrazumijeva paralelno pomjeranje za 200 b.p., koje rezultira negativnim efektom na vrednovanje. Efekti se računaju korišćenjem NSV metode. Šok se primjenjuje na sve dužničke hartije od vrijednosti, bez obzira na računovodstvenu klasifikaciju.

Metodologija procjene internog kapitala za operativni rizik

U cilju određivanja kapitalnog zahtjeva za operativni rizik NLB Banke korišćeni su mjesečni podaci o realizovanim bruto gubicima koji predstavljaju stvarne istorijske štetne događaje koji proizilaze iz operativnog rizika. Iz izračuna se isključuju gubici koji se odnose na procese »Kredit«, »Leasing« i »Factoring«, jer su oni uglavnom pokriveni rezervacijama za kreditni rizik. U tom smislu koristimo i vremenske serije vrijednosti realizovanih naknada gubitaka kako bismo na kraju mogli dobiti neto gubitke. Ovo omogućava korišćenje tehnike bootstrap-a pri čemu se podaci slučajno uzorkuju i pretvaraju u godišnje vrijednosti.

Koristeći postupak slučajnog odabira koji je ugrađen u »R« softver, odaberemo dvanaest nasumičnih mjeseci iz serije podataka, iz vremenskog opsega od 2013. do 2021. - to nam daje 108 grupa mjesečnih podataka od kojih možemo uzorkovati. Suma nasumično odabranih mjesečnih gubitaka predstavlja jednu 'sintetičku godinu' koja se dodaje popisu podataka s početne tačke. To se ponavlja deset hiljada puta. Proces se radi odvojeno za bruto gubitke i naknade gubitaka.

Podaci se zatim koriste za procjenu **gamma distribucije**.

Gama distribucija se uglavnom koristi za modeliranje rizika što je čini posebno prikladnom za ovaj izračun.

Metodologija procjene internog kapitala za rizik kamatne stope

Izračun interno potrebnog kapitala za rizik kamatne stope bazira se na analizi osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala i osjetljivosti neto kamatnih prihoda.

Osjetljivost kapitala predstavlja uticaj naglog kamatnog šoka na ekonomsku vrijednost kapitala Banke. Kalkulacija se radi u skladu sa EVE metodologijom i šok iznosi +200 b.p.

Metodologija procjene internog kapitala za strateški rizik

Kvantifikacija strateškog rizika se sprovodi preko faktora za procjenu strateškog rizika. Faktori se dijele na unutrašnje i spoljne. Rizik je ocijenjen kao materijalan ako je bar jedan od unutrašnjih ili spoljnih faktora koji utiču na sami rizik definisan ocjenom »nestabilan« ili »loš«. Unutrašnji faktori su: Postojanje, jasnoća i transparentnost strategije Banke; Organizaciona struktura; Procesi i procedure; Informaciona infrastruktura; Vlasnička struktura; Upravljanje rizicima; Organizaciona klima; Kadrovska podrška; Korporativno upravljanje. Spoljni faktori su: Prilagođavanje konkurenciji; Izmjene u regulativi; Odredbe i druge mjere regulatora; Politička sredina; Ekonomska situacija (poslovno okruženje); Angažovanje spoljnih dobavljača.

Faktori se mogu ocijeniti kao važni ili manje važni. Najviše 7 faktora se mogu ocijeniti kao važni. Ponder za važne faktore iznosi 0,5%, a za manje važne faktore 0,25% regulatornog zahtjeva za kapitalom iz I stuba za datum za koji se radi kalkulacija. Zahtjev za kapitalom za strateški rizik se izračunava kao zbir rezultata množenja za one faktore koji su bili procenjeni kao »nestabilan«, odnosno ocjenom »loš«. Procjena faktora se vrši jednom godišnje u okviru ICAAP procesa, kada se definiše da li

se neki od faktora koji utiču na strateški rizik promijenio.

Metodologija procjene internog kapitala za rizik profitabilnosti

Kada je u pitanju **Rizik profitabilnosti**, NLB Banka AD Podgorica je u 2021. godini ostvarila pozitivan rezultat, i isti je na većem nivou u odnosu na planirani (za 75%) usljed efekata turističke sezone i pozitivnih efekata sinergije sa Komercijalnom Bankom ad Podgorica. U ICAAP-u je rizik profitabilnosti ugrađen u P&L (eng.profit and loss) perspektivu, gdje se pretpostavlja da u slučaju krize Banka ne bi ostvarila planirani rast (umanjenje projektovanih prihoda na bazi nepovećavanja portfolija i aktive), zbog čega bi prihodi bili niži od planiranih. Dodatno, niži prihodi od planiranih, u uslovima stresa, bi bili povezani sa formiranjem novih non-performing kredita.

Tabela 6.1. Izračun regulatornog potrebnog kapitala i internog kapitala u 000 Eur

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om	Ukupan kapital
STUB 1			
Kreditni rizik	38.233	300	38.533
Operativni rizik	4.678	0	4.678
Tržišni rizik			
Rizik zemlje	40	0	40
STUB 2			
<i>Rizici koji nijesu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1</i>			
Rezidualni rizik (CRM)			
Rizik sekjuritizacije			
<i>Rizici iz stuba 2</i>			
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige		4.546	4.546
Kreditni spread		4.686	4.686
Rizik koncentracije		3.597	3.597
<i>Ostali značajni rizici</i>			
Rizik likvidnosti			
Strateški rizik		644	644
Reputacioni rizik			
Rizik profitabilnosti			
Ostali rizici			
Eksterni faktori			
UKUPNO	42.951	13.773	56.724

- Za materijalno značajne rizike je ocjenjen dodatno potreban kapital:
- kreditni rizik, rizik industrije i rizik koncentracije 3.897 hiljada Eur;
 - rizik kreditnog spred-a 4.686 hiljade Eur;
 - kamatni rizik 4.546 hiljada Eur
 - strateški rizik 644 hiljade Eur

Ukupan potreban kapital za pokriće rizika (u I i II stubu) iznosi 56.724 hiljada Eur. Uz iznos sopstvenih sredstava banke na 31.12.2021. godine od 70.035 hiljada Eur, Banka ima dovoljno kapitala za pokriće svih rizika iz I i II stuba. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, prilikom obračuna sopstvenih sredstava, Banka nije uključila ostvarenu dobit iz 2021.godine (10.896 hiljada Eur).

7. Podaci o izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane

Banka u svom portfoliju nema izvedenih finansijskih instrumenata, pa ne vrši usklađivanje vrijednosti portolija transakcija sa drugom ugovornom stranom po srednjoj tržišnoj vrijednosti koje odražava trenutnu tržišnu vrijednost kreditnog rizika druge ugovorne strane.

8. Podaci o kontracikličnom baferu

Regulativom koja je bila na snazi 31.12.2021. nije bio propisan kontraciklični bafer.

9. Podaci o izloženosti kreditnom riziku i riziku razvodnjavanja

Oblast primjene i definicije pojmova „dospio” i „umanjen” koje koristi za računovodstvene potrebe i moguće razlike između definicija za pojmove „dospio” i „status neispunjavanja obaveza” za računovodstvene i regulatorne potrebe

Dospjelim potraživanjima se smatraju sva potraživanja koja banka nije uspjela naplatiti na ugovoreni datum dospelja, odnosno potraživanja kod kojih je prisutno kašnjenje u izmirivanju duga od strane klijenta u odnosu na ugovorom definisane rokove.

Pri praćenju strukture i kvaliteta kreditnog portfolija i kreditnog rizika koji proizilazi iz kreditnog portfolia, banka je dužna da posebnu pažnju posveti tzv. nekvalitetnim kreditima.

Nekvalitetnim kreditom, u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom koja je bila u primjeni na 31.12.2021, smatra se kredit koji je banka primjenom kriterijuma za klasifikaciju aktive iz ove Odluke, klasifikovala u klasifikacionu kategoriju “C”, “D” ili “E”.

Opis pristupa i metoda koje koristi radi utvrđivanja specifičnih i opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik

NLB Banka AD Podgorica obračunava ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanja za vanbilansne stavke, kao i rezervacije za potencijalne kreditne gubitke u skladu sa internim aktom Metodologija obezvređivanja potraživanja i formiranja rezervisanja za kreditne rizike.

Obezvrjeđenja, odnosno rezervisanja formiraju se u skladu sa MSFI 9 za finansijska sredstva

koja Banka drži do dospelja i koja vrednuje po amortizovanom trošku i određene preuzete obaveze po vanbilansnim stavkama gdje je kreditni rizik sličan uobičajenom kreditnom odnosu (finansijske garancije, avali, nepokriveni akreditivi, neopozive ili uslovno opozive kreditne linije).

Standardom MSFI 9 je propisano da svaki finansijski instrument koji se drži do dospelja od strane NLB d.d. ili članica NLB grupe i koji se vrednuje po amortizovanom trošku (potraživanja koja prođu SPPI test) ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (finansijski instrumenti koji ne prođu SPPI test) i vanbilansne stavke gdje je kreditni rizik sličan kao kod konvencionalnog kreditnog odnosa, mora se svrstati u jednu od tri faze (Stage) i na bazi kojih je potrebno formirati ispravku

vrijednosti i rezervacije. Klasifikacija po fazama (Stage) je od izuzetne važnosti jer će odrediti modul obračuna ispravki vrijednosti u sljedećoj iteraciji.

Banka formira ispravke (rezervacije) na nivou portfelja (skupni obračun) u slučaju performing clijenata, koji pripadaju kvalitetnoj aktivi po internoj metodologiji, kao i u slučaju clijenata koji pripadaju nekvalitetnoj aktivi, i koji ne prelaze izloženosti opredijeljene internom metodologijom NLB Banke AD Podgorica. Za nekvalitetnu aktivu za koju su ispunjeni uslovi na osnovu interne metodologije se formiraju obezvrjeđenja na individualnoj osnovi.

Iznos i kvalitet izloženosti za kredite (kvalitetni, nekvalitetni i restrukturirani), izloženosti po osnovu dužničkih hartija

od vrijednosti i vanbilansne izloženosti, uključujući akumulirano umanjenje vrijednosti, rezervacije i promjene negativnih fer vrijednosti zbog kreditnog rizika i iznosa primljenog kolaterala i finansijskih jamstava

Izloženosti po stepenu kreditnog kvaliteta (stavke bilansa)

(000 EUR)

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	7.793	499.401	401.175	149.701	42.637	4.851	10.160	608.524
kredit i potraživanja od banaka			30.040					30.040
kredit i potraživanja od clijenata	7.793	499.400	303.935	149.701	42.637	4.851	10.159	511.283
hartije od vrijednosti			65.461					65.461
ostala finansijska sredstva		1	1.739				1	1.740
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	39.599	0	0	0	0	39.599
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	36	1.395	139	-33	-26	22	-318	-216
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	1	22.000	34.776	105	208	76	407	35.572
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	7.830	522.796	475.689	149.773	42.819	4.949	10.249	683.479
Bilansna aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								90.143
UKUPNA BRUTO AKTIVA			475.689	149.773	42.819	4.949	10.249	773.622
ISPRAVKE VRIJEDNOSTI			2.633	3.210	7.196	1.076	7.192	21.307
NETO AKTIVA			473.056	146.563	35.623	3.873	3.057	752.315

Izloženosti po stepenu kreditnog kvaliteta (stavke vanbilansa)

(000 EUR)

Stavke aktive vanbilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
Izdate garancije	1.469	42.315	24.258	15.786	2.209	328	0	42.581
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	426	0	8.964	3.606	580	11	14	13.175
Avali i akcepti mjenica								0
Ostala jemstva								0
Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi)	0	1.677	1.332	361	0	0	0	1.693
Ostale stavke bilansa na koje se izdvajaju rezervacije								0
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	1.895	43.992	34.554	19.753	2.789	339	14	57.449
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu			387	767	466	193	10	1.823
Vanbilansna aktiva na koje se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								3.226.365
UKUPNO VANBILANS	1.895	43.992	34.554	19.753	2.789	339	14	3.283.814

Restrukturirani krediti i potraživanja

(000 EUR)

Opis pozicije	Iznos restrukturiranih potraživanja	Broj partija koje su restrukturirane
Kredit	22.725	149
Ostala potraživanja	15	
UKUPAN IZNOS KREDITA I POTRAŽIVANJA	22.740	149

Analiza računovodstveno dospjelih izloženosti

Pod dospjelim izloženostima iz segmenta bankarskih poslova, Banka podrazumijeva dospjelu nenaplaćenu glavnicu, dospjelu nenaplaćenu redovnu kamatu, dospjelu nenaplaćenu zateznu kamatu i dospjelu nenaplaćenu naknadu.

Pregled dospjelih potraživanja u ukupnim potraživanjima po osnovu kreditnih izloženosti prikazan je u tabeli ispod.

(000 EUR)

Kredit - nedospjela glavnica	Kredit - dospjela glavnica	Ukupni iznos kredita	Faktoring	Kamata na kredite	Naknade i ostala potraživanja	Ukupni iznos kreditne izloženosti
496.717	13.617	510.334	852	394	764	512.344

Bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza i koje nijesu u tom statusu, akumulirane opšte i specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik, akumulirani otpisi koji se odnose na te izloženosti i neto knjigovodstvene vrijednosti i njihova distribucija prema geografskom području i vrsti djelatnosti za kredite, dužničke hartije od vrijednosti i vanbilansne izloženosti

Bruto knjigovodstvene vrijednosti bilansnih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti razvrstane u zavisnosti od statusa neispunjenja obaveza prikazane su u tabeli ispod. Pod statusom neispunjenja obaveza podrazumijevaju se nekvalitetne izloženosti klasifikovane u kategorije C, D i E.

(000 EUR)			
Stavke aktive bilansa	Kvalitetna aktiva	Nekvalitetna aktiva	Ukupno
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	550.876	57.648	608.524
kredit i potraživanja od banaka	30.040	0	30.040
kredit i potraživanja od klijenata	453.636	57.647	511.283
hartije od vrijednosti	65.461	0	65.461
ostala finansijska sredstva	1.739	1	1.740
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.599	0	39.599
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	106	-322	-216
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	34.881	691	35.572
AKTIVA NA KOJU SE IZDVAJAJU REZERVACIJE ZA POTENCIJALNE GUBITKE	625.462	58.017	683.479
ISPRAVKE VRIJEDNOSTI	5.843	15.464	21.307
NETO AKTIVA AKTIVA NA KOJU SE IZDVAJAJU REZERVACIJE ZA POTENCIJALNE GUBITKE	619.619	42.553	662.172

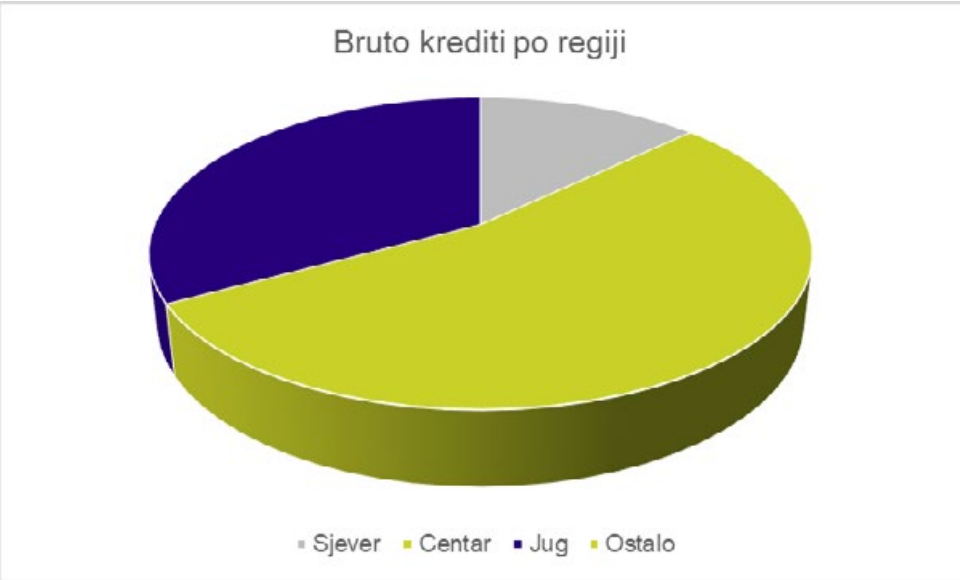
Vanbilansne izloženosti sa pripadajućim rezervisanjima za gubitke razvrstane u zavisnosti od statusa neispunjenja obaveza prikazane su u tabeli ispod.

Stavke aktive vanbilansa	Kvalitetni	Nekvalitetni	Ukupno
Izdate garancije	40.044	2.537	42.581
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	12.570	605	13.175
Avali i akcepti mjenica	0	0	0
Ostala jemstva	0	0	0
Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi)	1.693	0	1.693
Ostale stavke bilansa na koje se izdvajaju rezervacije	0	0	0
VANBILANS NA KOJI SE IZDVAJAJU REZERVACIJE NA POTENCIJALNE GUBITKE	54.307	3.142	57.449
REZERVISANJA ZA GUBITKE PO VANBILANSU	1.154	669	1.823
UKUPNO VANBILANS PO ODBITKU REZERVISANJA ZA GUBITKE	53.153	2.473	55.626

Tokom 2021. godine Banka je na vanbilans prenijela 372 hiljade eura nekvalitetnih potraživanja.

U tabelama ispod prikazana je distribucija bruto kredita prema geografskom području.

(u 000 EUR)		(u 000 EUR)	
Grad	Iznos	Regija	Iznos
Andrijevica	1.094	Sjever	66.125
Bar	29.734	Centar	276.507
Berane	12.361	Jug	168.639
Bijelo Polje	29.621	Ostalo	13
Budva	41.349	Ukupno	511.283
Cetinje	14.272		
Danilovgrad	7.181		
Herceg Novi	21.216		
Kolašin	3.634		
Kotor	35.937		
Mojkovac	3.945		
Nikšić	35.271		
Tuzi	4.734		
Petnjica	49		
Plav	1.635		
Plužine	154		
Pljevlja	9.065		
Podgorica	215.049		
Rožaje	3.860		
Šavnik	354		
Tivat	23.818		
Ulcinj	16.584		
Žabljak	353		
Ostalo	13		
Ukupno	511.283		

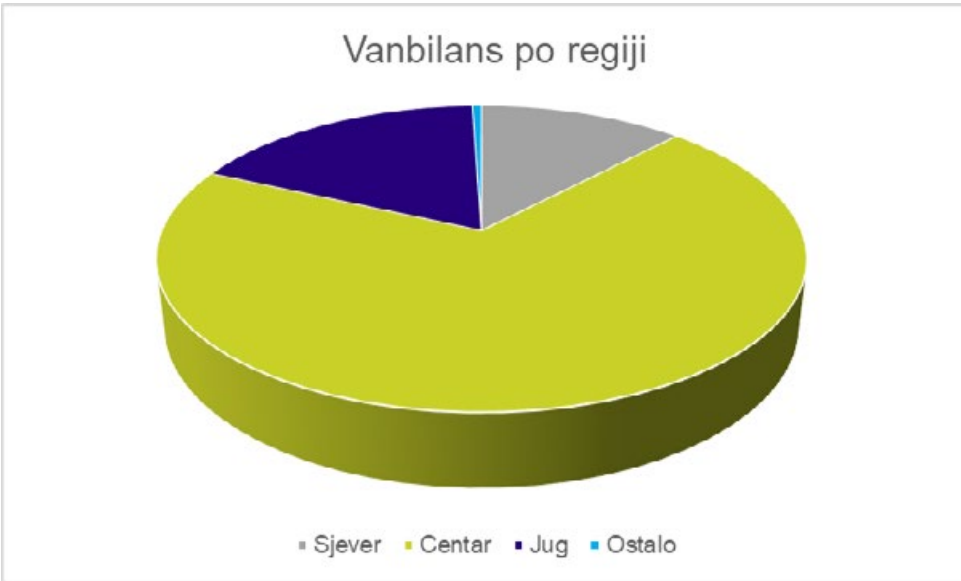

U tabeli ispod prikazana je distribucija bruto kredita prema vrsti djelatnosti.

(u 000 EUR)	
Vrsta djelatnosti	Iznos
Građevinarstvo	16.079
Javni sektor	24.181
Obrazovanje, zdravstvo i socijalni rad	5.975
Ostalo	3.490
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	1.550
Poslovanje sa nekretninama	1.204
Prerađivačka industrija i proizvodnja	25.093
Sektor finansija i osiguranja	113
Snabdijevanje električnom energijom	1.091
Trgovina na veliko i malo	56.380
Uslužne delatnosti	43.370
Fizička lica	332.758
Ukupno	511.283

U tabelama ispod prikazana je distribucija vanbilansa prema geografskom području.

(u 000 EUR)		(u 000 EUR)	
Grad	Iznos	Regija	Iznos
Andrijevisa	48	Sjever	6.990
Bar	3.145	Centar	40.001
Berane	532	Jug	10.149
Bijelo Polje	3.590	Ostalo	309
Budva	2.735	Ukupno	57.449
Cetinje	1.016		
Danilovgrad	1.260		
Herceg Novi	952		
Kolašin	87		
Kotor	1.468		
Mojkovac	192		
Nikšić	2.787		
Tuzi	1.304		
Ostalo	309		
Petnjica	1		
Plav	12		
Plužine	2		
Pljevlja	1.117		
Podgorica	33.634		
Rožaje	403		
Šavnik	2		
Tivat	687		
Ulcinj	1.160		
Žabljak	1.005		
Ukupno	57.449		

U tabeli ispod prikazana je distribucija vanbilansa prema vrsti djelatnosti.

(u 000 EUR)	
Vrsta djelatnosti	Iznos
Građevinarstvo	7.369
Javni sektor	307
Obrazovanje, zdravstvo i socijalni rad	2.093
Ostalo	347
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	431
Poslovanje sa nekretninama	464
Prerađivačka industrija i proizvodnja	7.280
Sektor finansija i osiguranja	393
Trgovina na veliko i malo	19.659
Uslužne delatnosti	9.438
Fizička lica	9.669
Ukupno	57.449

Banka je na 31.12.2021. u portfoliju imala samo dužničke hartije od vrijednosti koje su emitovale države, i to dugoročne obveznice čiji je emitent Ministarstvo finansija Crne Gore, kao i državne zapise (T-Bills) čiji su emitenti Francuska, Holandija, Njemačka, SAD, Slovenija i Španija.

U tabeli ispod prikazana je distribucija dužničkih hartija od vrijednosti prema geografskom području.

(000 EUR)	
Država	Iznos
Crna Gora	50.764
Francuska	10.002
Holandija	10.008
Njemačka	10.007
SAD	11.907
Slovenija	7.370
Španija	5.002
Ukupno	105.060

Sve promjene bruto iznosa bilansnih i vanbilansnih izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza, a naročito podatke o početnom i završnom stanju tih izloženosti, bruto iznosu bilo koje izloženosti koja je prešla u status neispunjavanja obaveza ili koja podliježe otpisu

Tokom 2021. godine došlo je do spajanja sa Komercijalnom bankom AD Podgorica usljed čega je došlo do porasta nekvalitetnih izloženosti za cca 24 miliona eura (22 miliona eura na bilansnim i 2 miliona eura na vanbilansnim stavkama).

U tabeli ispod prikazane su promjene nekvalitetnih stavki aktive tokom 2021. godine.

(000 EUR)			
Stavke aktive bilansa	Nekvalitetna aktiva 01.01.2021.	Nekvalitetna aktiva 31.12.2021.	Promjena tokom godine
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	31.225	57.648	26.423
kredit i potraživanja od banaka	0	0	0
kredit i potraživanja od klijenata	31.225	57.647	26.422
hartije od vrijednosti	0	0	0
ostala finansijska sredstva	0	1	1
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	589	0	-589
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	-426	-322	104
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	519	691	172
AKTIVA NA KOJU SE IZDVAJAJU REZERVACIJE ZA POTENCIJALNE GUBITKE	31.907	58.017	26.110
ISPRAVKE VRIJEDNOSTI	10.617	15.464	4.847
NETO AKTIVA AKTIVA NA KOJU SE IZDVAJAJU REZERVACIJE ZA POTENCIJALNE GUBITKE	21.290	42.553	21.263

U tabeli ispod prikazane su promjene nekvalitetnih vanbilansnih stavki tokom 2021. godine.

(000 EUR)			
Stavke aktive vanbilansa	Nekvalitetne vanbilansne stavke 01.01.2021.	Nekvalitetne vanbilansne stavke 31.12.2021.	Promjena tokom godine
Izdate garancije	479	2.537	2.058
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	1.431	605	-826
Avali i akcepti mjenica	0	0	0
Ostala jemstva	0	0	0
Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi)	0	0	0
Ostale stavke bilansa na koje se izdvajaju rezervacije	0	0	0
VANBILANS NA KOJI SE IZDVAJAJU REZERVACIJE NA POTENCIJALNE GUBITKE	1.910	3.142	1.232
REZERVISANJA ZA GUBITKE PO VANBILANSU	73	669	596
UKUPNO VANBILANS PO ODBITKU REZERVISANJA ZA GUBITKE	1.837	2.473	636

Razvrstavanje kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom roku do dospelja

Kredit i dužničke hartije od vrijednosti razvrstani prema preostalom ugovorenom roku dospelja prikazani su u tabeli ispod.

(000 EUR)

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	36.530	5.760	42.467	17.868	27.571	61.033	223.650	172.719	587.598
potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	30.040								30.040
potraživanja od klijenata									0
kredit bankama									0
kredit klijentima	6.757	5.990	8.324	18.582	28.673	63.472	210.513	169.023	511.334
hartije od vrijednosti		0	35.019				20.123	10.318	65.460
ostala finansijska sredstva			384				1.356		1.740
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-267	-230	-1.260	-714	-1.102	-2.439	-8.342	-6.622	-20.976
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	3.411	8.819	0	0	14.035	13.655	39.920
potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)									0
potraživanja od klijenata									0
kredit bankama									0
kredit klijentima									0
hartije od vrijednosti			3.088	8.819			14.035	13.655	39.597
ostala finansijska sredstva									0
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti			323						323

10. Podaci o opterećenoj i neopterećenoj imovini

Banka je na 31.12.2021. imala opterećena sredstva u iznosu od 1.537.000,00 USD (protiv vrijednost u iznosu od 1.356.096,70 EUR po kursu na 31.12.2021.) u vidu garancije za VISA principal koja su založena za potrebe funkcionisanja kartičnog poslovanja.

11. Podaci o primjeni standardizovanog pristupa

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive na 31.12.2021. rađeno je u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka koja je bila u primjeni na 31.12.2021. Banka je koristila najstrožiji rejting utvrđen od strane međunarodno priznatih rejtinga agencija Standard & Poors, Fitch i Moody's.

Međutim, kako komitenti Banke uglavnom nemaju dodjeljene kreditne rejtinge (osim u slučaju emitenata hartija od vrijednosti) od strane priznatih eksternih rejting agencija i izvoznih kreditnih agencija, Banka najčešće prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive nije vršila ponderisanje izloženosti u skladu sa kreditnim rejtingima (na osnovu kojih se utvrđuje stepen kreditnog kvaliteta), već je ponderisanje rađeno na osnovu ostalih kriterijuma iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka koja je bila u primjeni na 31.12.2021.

U nastavku dajemo pregled izloženosti banke na 31.12.2021.godine, prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika. Prikazane kategorije su bile definisane Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka koja je bila u primjeni na 31.12.2021 (Izvještaji o ponderisanoj bilansnoj aktivi - obrazac PBA i ponderisanim vanbilansnim stavkama - obrazac PVB).

(000 EUR)				
	Bruto izloženosti	Rezervacije (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrij.)	Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izlož.
	1	2	3=1-2	4
Ponder 0%				
Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1	46.926	126	46.800	0
Izloženost prema centralnoj vladi u Crnoj Gori i CBCG	126.741	624	126.117	0
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	40.721		40.721	0
Zlatne poluge koje se nalaze u trezoru banke ili su deponovane na drugom mjestu kao obezbjeđenje za obaveze banke	160		160	0
Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% (član 102 stav 1, član 103 tačka 1, član 104 Odluke)	7.672	102	7.570	0
Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% u skladu sa članom 119 Odluke	2.812	14	2.798	0
Ponder 20%				
Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2	7.501	2	7.499	1.500
Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 1,2 ili 3	30.440	152	30.288	6.058
Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca (ukoliko ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije nije veći)	1.085	26	1.059	212
Ponder 35%				
Izloženosti obezbijeđene stambenim nepokretnostima za koje su ispunjeni uslovi iz člana 37 Odluke	70.249	2.635	67.614	23.665

Ponder 50%				
Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeaća dužim od tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 ili 3	1.356	19	1.337	669
Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeaća dužim od tri mjeseca (ukoliko ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije nije veći)	2.837	135	2.702	1.351
Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 1Odluke)	59.209	9.723	49.486	24.743
Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijedeni nepokretnostima iz člana 35 stav1 tačka 1i 2Odluke, za koje su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 4	7.560	7.143	417	209
Ponder 75%				
Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima (ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 34 Odluke)	236.091	6.449	229.642	172.232
Ponder 100%				
Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeaća do tri mjeseca , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5	185	1	184	184
Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 2 Odluke)	21.091	2.340	18.751	18.751
Ostale izloženosti obezbijedene nepokretnostima (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija iz člana 35, stava 1, tačka 1 i 2)	41.567	3.386	38.181	38.181
Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijedeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke prelaze 20% neobezbijeđenog dijela ukupne izloženosti Učešće u kapitalu drugih pravnih lica i ostalim kapitalnim ulaganjima, isključujući ulaganja koja predstavljaju odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke(član 58 Odluke)	3.747	3.320	427	427
Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi (Član 62 Odluke)	9		9	9
	15.286		15.286	15.286
Izloženosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika član 63 Odluke)	48.573	2.016	46.557	46.557
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA	771.818	38.213	733.605	350.032

(000 EUR)

Vrsta vanbilansnih stavki	Bruto izlozenost								Rezervacije za vanbilans								Faktor	UKUPNO
	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	UKUPNO	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%		konverzije	
				1								2						7=ukupno 6

Neiskorišćeni kreditni aranžmani (ugovori o kreditu, kupovini hartija od vrijednosti, izdavanju garancija ili akcept) koji se mogu bezuslovno opozvati u svakom trenutku bez prethodnog obavještanja, ili daju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika kredita	148	500	232	7.636	2.934	36.834		48.284	4	2	65	54	445		0%	0
Besuslovno opozive kreditne linije odobrene stanovništvu (kreditne kartice, prekoračenja na računu) za koje ugovoreni uslovi dozvoljavaju banci da ih u potpunosti opozove (bezuslovno opozive kreditne linije)								0							0%	0
Izloženosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	3.178.243							3.178.243							0%	0
	3.178.391	500	232	7.636	2.934	36.834	0	3.226.527								0
Dokumentarni akreditivi kod kojih isporuka ima ulogu kolaterala i drugi instrumenti za koje postoji mogućnost potpunog namirenja iz kolaterala								0							20%	0
Neiskorišćeni kreditni aranžmani s originalnim rokom dospeljeća do jedne godine, koji ne mogu biti bezuslovno opozvani u bilo koje vrijeme bez prethodnog obavještenja kao i neiskorišćeni kreditni aranžmani koji ne pružaju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika	92		7	220	1.706	486		2.511	2		5	39	23		20%	365
	92	0	7	220	1.706	486	0	2.511								365

Izdati i potvrđeni dokumentarni akreditivi (koji ne predstavljaju stavku srednje niskog rizika)							0								50%	0
Jemstva i garancije (uključujući činidbene garancije, garancije za dobro izvršenje posla, carinske garancije i garancije za izmirenje poreza) i garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta	1.013		180	5.768	1.681	16.808	25.450	21		14	220	58	483		50%	10.187
Neopozivi stand-by akreditivi koji nemaju svojstvo kreditnih supstituta							0								50%	0
Neiskorišćeni kreditni aranžmani (kupovina HOV, izdavanje garancija ili akcepta) sa originalnim rokom dospelja dužim od jedne godine	226		496	168	7.973	1.790	10.654	5		13	2	170	193		50%	3.851
Aranžmani u vezi s izdavanjem kratkoročnih obveznica (NIFs) i obnovljivi aranžmani pokroviteljstva nad izdavanjem srednjoročnih obveznica (RUFs)							0								50%	0
	1.239	0	676	5.936	9.654	18.598	36.104									14.039
Garancije koje imaju svojstvo kreditnih supstituta	389		108	1.454	1.409	13.619	16.979	7		21	40	74	639		100%	14.719
Akcepti							0								100%	0
Indosirane mjenice koje ne glase na drugu banku							0								100%	0
Transakcije sa pravom na regres							0								100%	0
Neopozivi stand-by akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta				383		1.310	1.693				6		13		100%	1.486
Imovina kupljena na osnovu ugovora o direktnoj terminskoj kupovini							0								100%	0
Ugovori o terminskim depozitima							0								100%	0
Neplaćeni dio djelimično uplaćenih akcija i hartija od vrijednosti							0								100%	0
Ugovori o prodaji i reotkupu imovine							0								100%	0
Ostale rizične vanbilansne obaveze							0								100%	0
	389	0	108	1.837	1.409	14.929	18.672									16.204
	3.180.111	500	1.023	15.629	15.703	70.847	3.283.814									30.607

12. Podaci o izloženosti tržišnom riziku

Banka na 31.12.2021. nije imala kapitalnih zahtjeva za izloženost prema tržišnom riziku.

13. Podaci o upravljanju operativnim rizikom

Operativni rizik je rizik, koji nastaje zbog manjkavosti ili grešaka prilikom djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, a ne uključuje strateški rizik i rizik ugleda. Međutim, zbog njegovog značaja, rizik ugleda se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom, prilikom ocjenjivanja operativnih rizika.

Na području operativnog rizika za izračun zahtjeva po kapitalu, NLB Banka AD Podgorica koristi tzv. "jednostavni pristup".

Prema jednostavnom pristupu, osnovicu za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik predstavlja prosjek neto kamatonosnih i neto nekamatonosnih prihoda za tri prethodne uzastopne poslovne godine.

Potreban kapital za operativni rizik po jednostavnoj metodi izračunava se tako što se osnovica za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik pomnoži sa koeficijentom 0,15 i dobijeni iznos uveća za 25%.

Potreban kapital Banke za operativni rizik tokom 2021. godine bio je 4.678 hilj. EUR.

14. Podaci o ključnim indikatorima

Podaci o ključnim indikatorima nisu relevantni za izvještaj na 31.12.2021. jer se odnose na izračune koji su priopisani novom regulativom koja je u primjeni od 01.01.2022. godine.

15. Podaci o izloženosti riziku kamatne stope iz pozicija kojima se ne trguje

Priroda rizika kamatne stope i ključne pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena NLB Banka AD Podgorica svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je

izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi.

NLB Banka AD Podgorica, u skladu sa smjernicama koje važe za članice NLB grupe, pokušava što više, na prirodan način, bez korišćenja finansijskih derivata da održava kamatne pozicije u okviru propisanih limita u cilju minimiziranja rizika, uz održavanje prihvatljivog nivoa profitabilnosti.

Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatne pozicije i putem davanja preporuka na sjednicama Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom vezano za obim, ročnost i vrstu kamatnih stopa, utiču na kreiranje kamatonosne strukture aktive i pasive Banke.

Promjene ekonomske vrijednosti, dobiti ili drugog relevantnog mjerila koje koristi kreditna institucija za mjerenje, praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope, a koje su nastale zbog promjene kamatnih stopa u skladu sa korišćenim metodama za izračunavanje kamatnog rizika, raščlanjeno po valutama

Upravljanje rizikom promjene kamatnih stopa u bankarskoj knjizi se vrši na osnovu mjerenja osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala (EVE metodologija), osjetljivosti neto kamatnih prihoda (ΔNII) na promjenu kamatne stope i metodologije standardizovanog kamatnog šoka.

Mjerenje osjetljivosti neto kamatnih prihoda i ekonomske vrijednosti kapitala na promjenu tržišnih kamatnih stopa zasniva se na analizi kamatnih gapova. Gap analiza se odnosi na tehniku mjerenja rizika od promjene kamatnih stopa pomoću koje se sredstva, obaveze i vanbilansna aktiva raspoređuju u odgovarajuće vremenske okvire prema datumu ponovnog određivanja cijena (za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom) ili datumu dospelja (za instrumente sa fiksnom kamatnom stopom), u zavisnosti od toga koji je raniji.

Sredstva i obaveze koje nemaju definisan datum dospelja (npr. depoziti po viđenju) ili im datumi dospelja variraju u odnosu na originalne datume dospelja definisane ugovorom svrstavaju se u odgovarajuće vremenske okvire na osnovu procjene i prethodnog iskustva Banke. Banka prati stabilnost avista depozita po važećoj internoj metodologiji. Na osnovu dobijenih izračuna, i uzimajući u obzir limite definisane Politikom upravljanja rizikom kaamatne stope, Banka određuje »core« dio, koji raspoređuje na buduće vremenske periode. Određivanje alokacije core depozita vrši se u skladu sa modelom, razvijenim od strane NLB Grupe za procjenu optimalne alokacije core depozita, iz ugla kamatnih pozicija Banke i minimizacije standardne devijacije kamatne marže. Pri tome se uzimaju u obzir limiti prosječne ročnosti core depozita, po segmentima, definisani Politikom upravljanja rizikom kamatne stope.

EVE metoda predstavlja mjeru osjetljivosti vrijednosti finansijskih instrumenata na tržišne kamatne stope, tj. promjenu zahtijevanog prinosa na tržištu. Vrijednost EVE pri uporednom pomjeranju krive prinosa za 200 bazičnih poena (2%) po stanju na dan 31.12.2021. iznosi 4.546 hilj Eur, od čega se 4.197 hilj. Eur odnosi na smanjenje ekonomske vrijednosti EUR pozicija, a 349 hilj. Eur na smanjenje ekonomske vrijednosti USD pozicija.

16. Podaci o izloženosti pozicijama sekjuritizacije

NLB Banka AD Podgorica ne obavlja poslove sekjuritizacije, pa ne objavljuje informacije o takvim izloženostima.

17. Podaci u vezi politike primanja

Prva verzija Politike primanja i nagrađivanja usvojena je krajem 2021. godine, a počela je da se primjenjuje 01.01.2022. čime zaključujemo da zahtijevani podaci u vezi politike primanja nisu relevantni na 31.12.2021.

18. Podaci o koeficijentu finansijskog leveridža

Obračun finansijskog leveridža vrši se u skladu s regulativom koja je u primjeni od 01.01.2022, čime zaključujemo da ovi podaci nisu relevantni na 31.12.2021.

19. Podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću

Obezbjedjivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje banke. Banka mora potrebnu likvidnost ostvariti racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i nestabilne pasive. Banka pozajmljena sredstva mora nabavljati po tržišnoj cijeni, a njihova dospijeca moraju odgovarati dospijecu investiranih sredstava.

Optimalno upravljanje likvidnošću procjenjuje se kroz analizu faktora, kao što su:

- sadašnje / buduće potrebe likvidnosti;
- sadašnji / budući prihodi; • trenutni / predviđeni kvalitet aktive;
- povećanje / smanjenje izvora finansiranja.

Za potrebe upravljanja likvidnošću, Banka je uspostavila Politiku upravljanja likvidnošću NLB Banke ad Podgorica kojom se definiše rizik likvidnosti, određuju načini i postupci za adekvatno upravljanje i mjerenje rizika likvidnosti, definišu odgovornosti i nadležnosti organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje način provjeravanja trenutnog stanja likvidnosti i budućih novčanih tokova, kao i preduzimanje mjera za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti banke. Cilj Politike je utvrđivanje okvira za upravljanje rizikom likvidnosti, dok je svrha obezbjeđivanje optimalne likvidnosti.

Donošenje odluka o likvidnosti i finansiranju zasniva se na dobrom razumijevanju trenutne likvidnosne situacije Banke, budućih potreba za likvidnošću, kao i pristupa izvorima finansiranja. To zahtijeva praćenje strukture bilansa stanja, predviđanje potreba za likvidnošću i scenarije, koji omogućavaju predviđanje čitavog spektra potencijalnih nepovoljnih okolnosti.

20. Podaci o primjeni IRB pristupa na kreditni rizik

Banka na datum na koji se radi izvještaj o javnom objavljivanju nije primjenjivala IRB pristup u procesu regulatorne procjene adekvatnosti kapitala na polju kreditnog rizika.

21. Podaci u vezi primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika

Osnovne karakteristike politika i postupaka za bilansno i vanbilansno netiranje i obim korišćenja ovog tipa zaštite

Iznos potraživanja obezbijeđen deponovanom gotovinom kod NLB Banke AD Podgorica na 31.12.2021. godine iznosi 9.828 hilj. Eur.

Krovni dokument kojim se uređuje priznavanje i upravljanje kolateralima jeste Procedura za obezbjeđenje plasmana. U ovoj proceduri date su osnovne smjernice uspostavljanja sredstava obezbjeđenja kako bi ta sredstva obezbjeđenja služila osnovnoj svrsi, odnosno ublažavanju kreditnog rizika. Metodologija se naslanja na Bazelska načela.

Osnovni princip obezbjeđenja izloženosti je da banka kao primarni izvor naplate uzima kreditnu sposobnost dužnika, a sredstvo obezbjeđenja predstavlja sekundarni izvor naplate, te ne mogu nadomjestiti procjenu kreditne sposobnosti dužnika.

Iznos potraživanja obezbijeđen deponovanom gotovinom kod NLB Banke AD Podgorica na 31.12.2021. godine iznosi 9.828 hilj. Eur.

Osnovne karakteristike politika i postupaka za vrednovanje prihvatljivog kolaterala i upravljanje tim kolateralom

U skladu sa regulativom i dobrom bankarskom praksom NLB Banka AD Podgorica je uspostavila sistem praćenja i izvještavanja o obezbjeđenjima po fer vrijednosti. Procjena vrijednosti obezbjeđenja se radi uvijek prije odobravanja plasmana i periodično u toku trajanja plasmana (minimum jednom godišnje). Procjene vrijednosti obezbjeđenja za banku vrše ovlašćeni procjenitelji, stalno zaposleni u NLB Banci AD Podgorica, na osnovu interne metodologije, koja je usklađena sa metodologijom na nivou NLB Grupe. Banka takođe angažuje i eksterne procjenitelje, odnosno lica ovlašćena za poslove procjene vrijednosti nekretnina, koji takođe obavljaju procjene u skladu sa međunarodnim standardima iz ove oblasti.

Opis glavnih vrsta kolaterala koje je kreditna institucija primila u cilju ublažavanja kreditnog rizika

NLB Banka AD Podgorica kao obezbjeđenja po plasmanima prihvata različite oblike materijalnih i ličnih obezbjeđenja. Materijalna obezbjeđenja plasmana predstavljaju obezbjeđenja koja, u slučaju neispunjavanja ugovornih obaveza od strane dužnika, banka ima pravo unovčiti u cilju naplate svojih potraživanja. Lična obezbjeđenja plasmana nastaju onda kada se treće lice (jamac) obaveže da će izmiriti sve obaveze po plasmanu, ukoliko to ne uradi glavni dužnik (zajmoprimac).

Banka posebnu pažnju poklanja adekvatnom obezbjeđenju plasmana, a plasmani mogu biti obezbjeđeni nekim od sljedećih vrsta obezbjeđenja:

- založeni bankovni depoziti (oročeni depoziti, štednja i dr.),
- mjenice,
- založene nepokretnosti,
- založena pokretna imovina,
- zaloga hartija od vrijednosti,
- založeni kuponi investicionih fondova,
- založen investicioni portfolio,
- založena polisa životnog osiguranja,
- zaloga udjela kapitala u društvu,
- zaloga ili ustupanje potraživanja,
- garancija,
- jemstvo (pravno ili fizičko lica),
- osiguranje zaključeno kod osiguravača,
- pismo o namjerama.

Odluka o vrsti obezbjeđenja i pokrivenosti plasmana, tj. odnosu procijenjene vrijednosti obezbjeđenja i visine plasmana, zavisi od ocjene boniteta klijenta i ročnosti plasmana, a donosi se na odgovarajućem nivou odlučivanja u Banci.

Za jemstva i kreditne derivate koji se koriste kao kreditna zaštita, glavne vrste davaoca jemstava i drugih ugovornih strana u kreditnim derivatima kao i njihovu kreditnu sposobnost, koje se koriste u svrhu smanjenja kapitalnih zahtjeva, osim onih koje se koriste kao dio struktura sintetičkih sekjuritizacija

U svrhu smanjenja kapitalnih zahtjeva Banka koristi ona jemstva koja imaju bolji kreditni kvalitet od kreditnog kvaliteta dužnika i u tom smislu u glavnom koristi garancije i druge oblike jemstava država, opština i banaka koje imaju bolji kreditni kvalitet od kreditnog kvaliteta dužnika.

Podaci o koncentracijama tržišnog i kreditnih rizika u okviru primjenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika

Prilikom odobravanja plasmana utvrđuje se rizik poslovanja sa određenim klijentom, odnosno na osnovu sveobuhvatne analize utvrđuje se njegova kreditna sposobnost, odnosno primarni izvori otplate plasmana. Obezbjeđenje predstavlja sekundarni izvor otplate, zbog čega se odluke o odobravanju plasmana ne zasnivaju na vrijednosti i kvalitetu obezbjeđenja. Svakako, kvalitet i vrijednost obezbjeđenja značajno utiču na kreditni rizik pojedinog plasmana. U tom smislu, NLB Banka Podgorica je interno propisala minimalne odnose vrijednosti pojedinih vrsta obezbjeđenja i plasmana. Ovi odnosi, definisani su na osnovu iskustva banke i regulatornih usmjerenja, a propisani su Procedurom za obezbjeđenje plasmana i Politikom upravljanja kreditnim rizikom.

U slučaju obezbjeđenja jemstvima i garancijama, posebno je bitan kreditni rizik jemca, odnosno garanta. Zbog toga banka uvijek određuje kreditnu sposobnost davaoca garancije/jemstva, i taj iznos banka uključuje u izloženost prema tom pravnom/fizičkom licu.

Procedura za obezbjeđenje plasmana sadrži detaljne opise procesa uspostavljanja obezbjeđenja, način unovčavanja i prenosa vlasništva i na taj način utiče na minimiziranje operativnog rizika kod kolateralu.

Za kreditnu instituciju koja izračunava iznos rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom ili IRB pristupom, ukupnu vrijednost izloženosti koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom i ukupnu vrijednost izloženosti koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom nakon primjene korektivnih faktora

S aspekta kapitalne adekvatnosti po standardizovanom pristupu koji Banka primjenjuje, pod izloženošću koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom podrazumijevamo izloženosti koje su predmet kreditne zaštite u vidu garancije država ili banaka sa dodijeljenim rejtingom od strane priznate eksterne institucije ili su adekvatno pokrivene sa stambenom ili poslovnom nepokretnošću tako da im se dodjeljuje ponder 0%, 20%, 35% ili 50%. Banka je na 31.12.2021. imala 125.087 hiljada eura bilansnih izloženosti (po odbitku ispravki vrijednosti / rezervacija) koje su adekvatno pokrivene prihvatljivom kreditnom zaštitom, dok je za 287.185 hiljada eura bilansnih izloženosti (po odbitku ispravki vrijednosti / rezervacija) s aspekta kapitalne adekvatnosti procijenjeno da nisu pokrivene prihvatljivom kreditnom zaštitom. U obračun nisu uzete pozicije gotovine i gotovinskih ekvivalenata, izloženosti prema centralnoj vladi i centralnoj banci, jedinicama regionalne i lokalne samouprave, kao ni materijalna i ostala aktiva na koju se primjenjuje ponder od 100%.

U dijelu vanbilansnih izloženosti, ocijenjeno je da su izloženosti (po odbitku ispravki vrijednosti / rezervacija i nakon primjene faktora kreditne konverzije) u iznosu od 6.110 hiljada eura pokrivene prihvatljivom kreditnom zaštitom, dok izloženosti (po odbitku ispravki vrijednosti / rezervacija i nakon primjene faktora kreditne konverzije) u iznosu od 29.713 hiljada eura nisu pokrivene prihvatljivom kreditnom zaštitom.

Izloženost prema dužničkim hartijama od vrijednosti (po odbitku ispravki vrijednosti / rezervacija) na 31.12.2021. iznosi 104.098 hiljada eura. U pitanju su samo bilansne izloženosti.

Odgovarajući faktor konverzije i ublažavanje kreditnog rizika koje je povezano sa izloženošću i učestalost primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika sa efektom zamjene ili bez njega

Banka je na izvještajni datum primjenjivala faktore kreditne konverzije i tehnike ublažavanja kreditnog rizika na način propisan Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka koja je bila u primjeni na 31.12.2021. Za interne potrebe Banka vrši mjesečni obračun adekvatnosti kapitala i stim u vezi primjenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika, dok izvještaje o adekvatnosti kapitala prema regulatoru sačinjava i šalje kvartalno.

Za kreditnu instituciju koja izračunava iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, iznos bilansnih i vanbilansnih izloženosti prema kategorijama izloženosti prije i poslije primjene faktora konverzije kao i u vezi sa tim ublažavanja kreditnog rizika

Navedeni iznosi su u tabelarnoj formi prikazani pod tačkom 11, Podaci o primjeni standardizovanog pristupa.

Za kreditnu instituciju koja izračunava iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, iznos rizikom ponderisanih izloženosti i odnos tog iznosa rizikom ponderisanih izloženosti i vrijednosti izloženosti nakon primjene odgovarajućeg faktora konverzije i ublažavanja kreditnog rizika povezanog sa izloženošću

Obračunati odnos iznosa rizikom ponderisanih izloženosti i vrijednosti izloženosti nakon primjene odgovarajućeg faktora konverzije i ublažavanja kreditnog rizika povezanog sa izloženošću na 31.12.2021. iznosi 49,47%. Obračun ovog procenta po kategorijama izloženosti na 31.12.2021. nije primjenjiv jer u segmentu vanbilansa struktura izvještaja ne prikazuje kategorije izloženosti.

22. Podaci u vezi primjene naprednih pristupa za operativni rizik

Nije relevantno jer je Banka na 31.12.2021. primjenjivala jednostavni pristup za potrebe obračuna kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

23. Podaci u vezi sa primjene internih modela za tržišni rizik

Nije primjenjivo na 31.12.2021.

24. Izuzeci od obaveze javnog objavljivanja podataka

Kreditna institucija kao razlog neobjavljivanja pojedinih podataka navodi zaštitu podataka o klijentima i zaštitu informacija koje imaju internu primjenu ili su povjerljive.

NLB Banka AD Podgorica
Sektor upravljanja rizicima
U Podgorici, maj 2022. godine